

Assen, 22 april 2022

Ons kenmerk 202102835-00998209

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	: Waterschap Vechtstromen
Activiteit	: uitvoeren van maatregelen uit het Protocol voor Omgang met de bever (Beverprotocol Waterschap Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta) (aanvulling op de gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen)
Locatie	: In het beheergebied van Waterschap Vechtstromen

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 1 maart 2027.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Waterschap Vechtstromen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4, van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk verstoren van de bever en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de bever.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soort verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient het werk onmiddellijk stil te leggen en onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen dan de handelingen bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolger(s) of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolger(s) blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, de bijbehorende brief, het Beverprotocol Waterschap Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta d.d. maart 2019, en in voorkomend geval het afwijkende ecologische werkprotocol op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn (papier en/of digitaal) en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. Deze documenten dienen onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform de voorschriften te worden uitgevoerd.

- 1.6 In aanvulling op het Beverprotocol (p. 5, derde regel) geldt dat de ontheffinghouder, in niet-acute situaties uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding maakt bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Beverprotocol Waterschap Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta d.d. maart 2019, behorend bij deze ontheffingsaanvraag. Dit protocol dient aangepast te worden door de ontheffinghouder zelf, naar aanleiding van aangescherpte voorschriften in deze ontheffing. Het protocol dient daarom up-to-date te zijn na verlening van de ontheffing.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de betrokken ecoloog c.q. beverdeskundige en in overleg met het bevoegd gezag/ toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient aangetoond te worden wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar voor inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.4 Bij de planning van de werkzaamheden dient in niet-acute situaties rekening te worden gehouden met de seizoensactiviteiten van bevers, om verstoring in de meest kwetsbare periodes (zoals voortplanting) te voorkomen. De genoemde periode kan zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de handelingen dient te worden bepaald door de betrokken beverdeskundige. Een ter zake kundige ecoloog en/of beverdeskundige dient bij elke activiteit waar schade is ontstaan door bevers betrokken te worden.
- 2.5 Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologisch deskundige en/of beverdeskundige vast gesteld te zijn dat er geen bever(s) in de verblijfplaats aanwezig is/zijn.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden te

worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- Het college van Burgemeester en Wethouders van Coevorden (digitaal)
- Het college van Burgemeester en Wethouders van Emmen (digitaal)

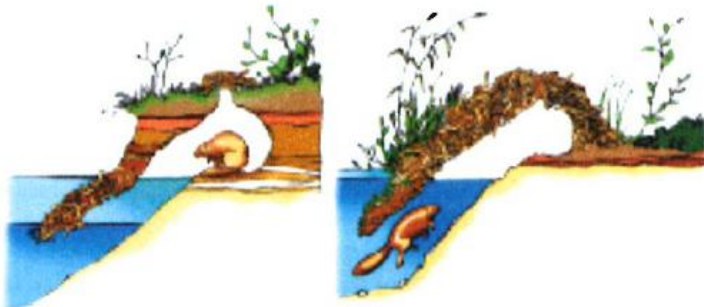
Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 20 september 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Waterschap Vechtstromen (hierna ontheffinghouder). De aanvraag heeft betrekking op het protocol met betrekking tot omgang met de bever, als aanvulling op de bestaande gedragscode van waterschappen, en is nodig voor het beheergebied van Waterschap Vechtstromen in de provincie Drenthe. Het project betreft het herstellen van waterkeringen, kades en onderhoudspaden na het constateren van beveractiviteit in het beheergebied van Waterschap Vechtstromen in de provincie Drenthe. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5., lid 2 en 4, van de Wnb voor de volgende soorten: bever (*Castor fiber*).

Figuur 1: weergave van beverhol en beverburcht (Beverprotocol Waterschap Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta d.d. maart 2019)

2. Wettelijk kader

2.1 *Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn*

De bever is een beschermde inheemse soort als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of Bijlage I bij het Verdrag van Bonn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5., lid 2, van de Wnb, is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- Op grond van artikel 3.5, lid 4, van de Wnb, is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5, lid 2, van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstoring van de bever, daarom is ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, lid 2, van de Wnb noodzakelijk.

Onder voorplantingsplaatsen of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4, van de Wnb vallen naast holen en burchten ook tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen, essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voorplantingsplaats of rustplaats.

2.2 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de

regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8., lid 5 van de Wnb.

3. Overwegingen

De bever heeft een belangrijke ecologische sleutelrol (Schwab, 2014). Bevers dragen sterk bij aan natuurontwikkeling en vergroting van de biodiversiteit rond beken, geulen en plassen. Door de kenmerkende levenswijze van de bever is de diersoort in staat een bijzondere leefomgeving te creëren voor een variatie aan planten- en diersoorten (Kurstjens & Calle, 2009).

Daarnaast is er eveneens duidelijk een spanningsveld met de waterveiligheid en de economische belangen in het huidige cultuurlandschap van provincie Drenthe en overige provincies. In specifieke situaties kunnen zelfs conflicterende belangen ontstaan met instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000-gebieden. Het gegraven door bevers in oevers en keringen kan leiden tot overstromingen. Daarnaast kan nat- en vrachtschade optreden (Kurstjens & Niewold, 2011). De uitdaging die ligt in het verschiet, is daarom ook om bevers in Nederland een eigen leefgebied weer in te laten nemen, maar tegelijkertijd eventuele problemen met betrekking tot bovengenoemde schade tot een minimum te kunnen beperken.

Daarom heeft het Waterschap Vechtstromen, in samenwerking met het Waterschap Drents Overijsselse Delta, het Beverprotocol laten opstellen. Het protocol heeft twee cruciale onderdelen: hoe er opgetreden dient te worden bij acuut risico en bij niet-acuut risico met betrekking tot waterveiligheid en schade. Dit Beverprotocol is niet opgesteld voor het vangen en/of doden van bevers. Hier zou een separate ontheffingsaanvraag voor ingediend dienen te worden. Het beslaat alleen het herstellen van graafschade van bevers in waterkeringen, te handelen bij omgeknaagde bomen en te handelen bij beverdammen. Het Beverprotocol is er op gericht hoe te handelen in het veld, met daarbij altijd een betrokken en deskundig ecooloog, of een externe beverdeskundige. Op deze manier wordt zowel de bescherming van bevers geborgd alsmede dat er heldere richtlijnen zijn om vlot en effectief op te kunnen treden bij schades of conflicterende ecologische doelstellingen.

Uitgevoerd onderzoek

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat Bevers binnen het plangebied aanwezig zijn. De huidige stand van de Beverpopulatie voor Groningen en Drenthe wordt momenteel ingeschat op 125-180 dieren (januari 2020, pers. med. B. Zoer).

De uitvoering van het Beverprotocol heeft effect op bevers, zowel op individuele dieren als op verblijfplaatsen van de soort, binnen het plangebied. De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren en wegnemen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van de uitvoering van het Beverprotocol overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met het Beverprotocol worden de effecten ten aanzien van bevers zo veel mogelijk beperkt. Globaal komt dit neer op het volgende:

- Verblijfplaatsen evt. verwijderen;
- Opstellen van een ecologisch werkprotocol (in voorkomend geval bij afwijking van het Beverprotocol);

- Begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

De handelingen worden indien nodig het gehele jaar uitgevoerd. Doordat waterveiligheid altijd gewaarborgd dient te blijven, kunnen handelingen indien nodig ook s 'avonds, s 'nachts of in de weekend en op feestdagen plaatsvinden.

Het Beverprotocol bevat een voldoende nauwkeurige beschrijving van de volgende maatregelen:

- Aanleggen drainagebuis door of langs de beverdam (optioneel);
- Verwijderen van een afgeknaagde boom;
- 'Ontmoedigingsmaatregel', waaronder het dichtzetten van burchten/holen.

Er wordt rekening gehouden met het voortplantingsseizoen, voor zover er geen acuut gevaar is voor de openbare veiligheid. Relevant uitgangspunt is dat altijd in principe de minst ingrijpende maatregel wordt gekozen. Er zal tijdig ingegrepen worden bij conflicten met bevers en waterveiligheid. Tijdig ingrijpen heeft als positief gevolg dat meestal alleen individuele dieren verstoord worden en er geen paartjes of zelfs familie bevers verstoord hoeven te worden op een later tijdstip.

Ten behoeve van waterveiligheid is het nodig dat snel en adequaat gehandeld kan worden op het moment dat er schade aan onze keringen is toegebracht. Wanneer de schade is veroorzaakt door een bever, kunnen herstelwerkzaamheden invloed hebben op deze beschermde diersoort. Daarom dient voor het treffen van die maatregelen een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie. Om die reden is het beter om vooraf al met de provincie overeenstemming te hebben bereikt over hoe we in die voorkomende gevallen dienen te handelen met respect voor de beschermde status van de bever en met voldoende mogelijkheden voor het waterschap om de situatie zo spoedig mogelijk te herstellen.

Dit Beverprotocol is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met waterschap Drents Overijsselse Delta en het doel is dat uiteindelijk beide waterschappen op basis van dit beverprotocol een ontheffing voor vijf jaar aanvragen. Daarnaast is dit beverprotocol tot stand gekomen in overleg met externe beverdeskundigen, de zoogdiervereniging, provincies Drenthe en Overijssel, eigen betrokken collega's (gebiedsbeheerders, ecooloog, strateeg, jurist, coördinator muskusrattenbestrijding en adviseur communicatie).

Het beverprotocol is beperkt en slagvaardig: het betreft een beperkt aantal maatregelen, waarbij de bever zelf wordt ontzien, en waarvoor ontheffing kan worden verleend direct aan het waterschap, zonder noodzaak van betrokkenheid van de faunabeheereenheden. In het voorliggende beverprotocol zijn de werkzaamheden concreet uitgewerkt en direct toepasbaar.

Het Beverprotocol beschrijft op welke wijze de ongewenste situaties worden aangepakt en hersteld. Hierbij wordt zorgvuldig gewerkt zodat de bever zelf er zo min mogelijk hinder van ondervindt. Hij wordt niet gevangen en zeker niet gedood. Hierin verschilt het voorgestelde beverprotocol van de beverprotocollen die elders in het land worden ontwikkeld. Daarin wordt wel voorzien in het vangen en doden van de bever.

In het verleden hebben de waterschappen en haar partners veel geïnvesteerd in oppervlakte en kwaliteit van beverleefgebied. De provincie in het kader van NNN, de waterschappen in het kader van beekherstel. Langs diverse trajecten in het beekdalengebied zijn in de afgelopen jaren kades teruggelegd in het kader van beekherstel projecten. Dit heeft grote lengte extra geschikt leefgebied voor bevers opgeleverd, met kades die minder kwetsbaar zijn geworden voor graverij.

De provincies investeren in ecologische verbindingzones en faunapassages. Er zijn verbindingzones voorzien naar Friesland, Overijssel, Zuid- Drenthe en Duitsland. Door al deze maatregelen is het potentieel leefgebied voor Bevers vergroot en in kwaliteit verbeterd. Ten tijde van de eerste plannen voor herintroductie van de Bever in Nederland (van Wijngaarden 1966; van der Ouderaa & Boere, 1983), werd het areaal leefgebied, op grond van dezelfde criteria als nu, beduidend kleiner ingeschat. Dit levert een robuuste uitgangssituatie op, die bijdraagt aan het voorkomen van een negatief effect op de instandhouding van bevers.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende essentieel leefgebied behouden blijft en de staat van instandhouding van bevers niet in gevaar komt.

3.1 *Alternatievenafweging*

In het Beverprotocol wordt voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, die vanuit ecologisch perspectief een minder negatief effect heeft op de aanwezige beschermde soort. De soort wordt daarnaast ook niet gevangen of gedood, slechts graafschade wordt verholpen.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van *volksgezondheid of openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten* genoemd in artikel 3.8 lid 5 sub b van de Wnb.

De knaag- en bouwactiviteiten van de bever leveren soms risico's op voor de veiligheid in het gebied van de waterschappen, zoals onacceptabele opstuwing en verzwakking van kades en keringen. Om deze situaties direct te kunnen aanpakken, is er een ontheffing benodigd van de provincie. Door de ontheffing kan er direct en bevriendelijk worden ingegrepen bij schade. De bever zelf wordt niet gevangen of gedood. De te volgen werkwijze staat beschreven in het Beverprotocol, dat onderdeel uitmaakt van de aanvraag en, na verlening, van de ontheffing.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Op landelijk niveau scoren bevers op alle beoordelingsaspecten gunstig en is de gunstige staat van instandhouding bereikt (Lammertsma et al. 2019; Jansman et al. 2016). Op regionaal niveau is dit bijna zo. Op dit moment is de minimumgrens van 125 bevers behaald. Deze populatie voldoet aan de minimale grens van omvang voor behoud op korte termijn. De populatie is nog kwetsbaar op langere termijn. Groei naar een grotere omvang, een meer complete verspreiding en verbindingen met de metapopulatie in de rest van Nederland en Duitsland is wenselijk. Voor beide is het perspectief aanwezig en gunstig.

Met de voorgestelde manier van werken zullen negatieve effecten op de bever worden voorkomen of tot een voldoende minimum beperkt blijven. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van bevers gewaarborgd blijft.

3.4 *Zorgplicht en broedseizoen*

Bij besluit is het toegestaan de werkzaamheden of handelingen uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

Gedurende de werkzaamheden/handelingen dient te allen tijde rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Denk bij werkzaamheden aan het weghalen van dammen of burchten. Voor de in het plangebied te verwachten algemenere vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat deze vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor meer kwetsbare soorten met een ongunstige staat van instandhouding dient hiervoor een aanvullende ontheffing aangevraagd te worden.

Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist. Kwetsbare akker- en weidevogels worden sinds kort, ten gevolge van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, ook tot deze groep van vogels met jaarrond beschermd nest gerekend.

Wanneer bij uitvoering van de handelingen verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dienen de handelingen stilgelegd te worden en dient aanvullend ontheffing voor deze soorten te worden aangevraagd.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.